

שע"י קו ההלכה הספרדי

גליון 6 • טבת תשפ"ה

המשפטים

כשהמע"מ עלה על שולחן הדיונים

רבני קו ההלכה במגוון שאלות אקטואליות מחיי היום יום

9

אני רוצה לשקר, מותר לי?

שאלות קו ההלכה

8

שבת שלימה, איך אפשר?

סיפור

6

זה רק צמחוני

כשרות כהלכה

5

בסוף אבא שלי לא מסכים...

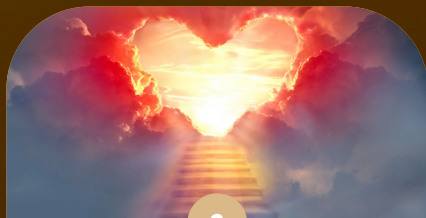
דין משפחתי

4

עם מידות תמיד, מסתדרים, האמנם?

שידוכים כהלכה

2

תבקש תקבל

הלכה למעשה • הרב יהונ' אשכנזי

נידוע שבנוחה של התפילה לשנות את רוע הגזירה, והשאלה כיצד ניתן לשנות את הגזירה, וכי הקב"ה מתחרט חס ושלום?

כוחה של התפילה לשנות ולהכריע את הכף לטובה כמו שמבואר במדרשי חז"ל, ועי' בתוספות בשבת (ק"ט עמ' ב' ד"ה כל העונה) שהביאו בקיצור בשם הפסיקתא, כשעלה ר' ישמעאל בן אלישע כה"ג לרקיע הראה לו המלאך את הגזירות הרבות שנגזרו על שונאיהן של ישראל, ואמר לו היאך יוכלו ישראל לעמוד בכל הגזירות הללו והראה גזירות קשות ורעות מאלה, ושוב שאל כיצד יוכלו ישראל לעמוד בגזירות אלו וכו', עד שאמר לו המלאך "חייך שכל זמן שישאל מתכנסין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחם, הקב"ה קורע את אותן גזירות". ע"ש. נמצא שעל ידי התפילה ניתן לשנות את הגזירה.

ויש להקשות כיצד אפשר לשנות גזירה ע"י תפילה וכי יש חרטה לפני הקב"ה ח"ו? והתשובה שכשאדם מתפלל מעומק הלב הוא מתעלה ממדרגתו והופך לבריה חדשה, וא"כ מה שגזרו על פלוני אינו תקף, משום שהוא נידון כאדם אחר..

אם ה' אוהב את עם ישראל מדוע יש כל כך גזירות קשות על כלל ישראל?

פעמים שאין ברירה וכדי לעורר את עם ישראל לתפילה צריך הקב"ה לעורר אותם בדרך של קושי וכמ"ש במדרש רבה (שמות כ"א ה') כשעמדו עם ישראל על

הים ופרעה רדף אחריהם וז"ל המדרש: "ומה ופרעה הקריב? אלא שהקריב את ישראל לתשובה שעשו... ולמה עשה הקדוש ברוך הוא להם כך? אלא שהיה הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתו. אמר רבי יהושע בן לוי למה הדבר דומה? למלך שהיה בא בדרך והיתה בת מלכים צועקת לו בבקשה ממך הצילני מיד הלסטים, שמע המלך והצילה, לאחר ימים ביקש לישא אותה לאשה היה מתאוה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך גירה בה הלסטים כדי שתצעוק וישמע המלך, כיון שבאו עליה הלסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך לכך הייתי מתאוה לשמוע קולך, כך ישראל כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם התחילו צועקים ותולין עיניהם להקדוש ברוך הוא שנאמר (שמות ב, כג) ויהי בימים הרבים ההם וגו' ויצעקו מיד (שם כה) וירא אלהים את בני ישראל, התחיל הקדוש ברוך הוא מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה, גירה לפרעה לרדוף אחריהם שנאמר ופרעה הקריב, מיד ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם.

נמצא שאם עם ישראל היו מקפידים לזעוק ולבקש בכל לב בזמנים הטובים לא היה פתחון פה למקטרגים להביא עלינו גזירות קשות ח"ו, וכל הגזירות אינן אלא מחסרון תפילה שקדמה להן.

האם יש סימן מסויים שאדם יכול לדעת אם תפילתו מתקבלת בשמיים?

אם מצליח לכוון סימן ששומעים תפילתו בשמיים, ורמז לדבר במה שכתוב בתהילים "תכין ליבם תקשיב אזניך"

ויסוד הדבר מובא במשנה ברכות (ל"ד עמ' ב') "המתפלל וטעה סימן רע לו, ואם שליח ציבור הוא סימן רע לשולחיו מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על ר' חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולה היה אומר זה חי זה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר

תבדוק, אם יש הכנת הלב בבחינת "תכין ליבם" יש הקשבה מן השמים בבחינת "תקשיב אזניך", כך תדע שתפילתך התקבלה

להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל אם לא יודע אני שהוא מטורף."

ועפ"ז כותב הב"ח (סי' צ"ח) שכתב על דברי הטור "המתפלל צריך שיכוין ליבו שנא' (תהילים י') תכין ליבם תקשיב אזניך", וביאר הב"ח שמה שהביא הטור פסוק שצריך לכוון ליבו כוונתו להביא סימן לדבר, שמבואר בפסוק שאלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לכוין את ליבו, וסיים הב"ח "אפילו הכי סימן לדבר הוא שיתעורר האדם ויסיים בדעתו לכוין, כי אז ודאי הקב"ה עוזרו, כי הבא ליטהר

מסייעין לו מן השמים" עכ"ל. ומבואר שם שאין כח לאדם לכוין בתפילתו כלל וכל כוונתו הוא רק בגדר הבא ליטהר מסייעין בידו

והקשה הגר"ש פינקוס בספר שערים בתפילה (עמ' כ"ג) מדוע כשאדם מדבר עם חבירו הוא מכין למה שהוא אומר ואין מפריע בידו ואילו בתפילה אין אדם יכול לכוין ותי' דמשום שהכוונה היא דביקות בה' במציאות והדביקות צריכה שתבוא בהסכמת הקב"ה ואינה תלויה באדם גרידא, וממילא בלא רצון ה' לא ישיג את הכוונה, אבל גילו לנו חז"ל שאם יש הכנת הלב בבחינת "תכין ליבם" יש הקשבה מן השמים בבחינת "תקשיב אזניך". ומכל מקום מבואר סימן ברור שכאשר אדם מצליח לכוון סימן הוא שמן השמיים מקשיבים

כל שלווחות הקו בעמוד האחרון *3030 קו ההלכה הספרדי

הלכה למעשה

הגאון דרב ירון אשכנזי שליט"א • דאש קו ההלכה הספרדי

כאן ביחיד כאן בציבור, והיינו דאמר' בפ"ק דשבת שאני חולה דשכינה עימו, פי' ומתפללין עליו אפי' בלשון ארמי וה"ה בלשון אחר

אבל אם מתפללות בדמעה וצעקה על אונאה, אז אינן צריכות שיביאו המלאכים את תפילתן לפני המקום, שהרי שערי דמעה ושערי אונאה לא ננעלו (ב"מ נ"ט)

ובפרט כשאדם מזיל דמעות, אין דבר שיכול לעמוד מול דמעותיו וכמ"ש בב"מ (נ"ט) א"ר אלעזר מיום שנחרב ביהמ"ק ננעלו שערי תפילה שנא' גם כי אזעק ואשוע שתם תפילת,

שיוכלו לבוא אליו ביום מסויים והוא ימלא את בקשותיהם של נתיניו, והנה לקראת סוף היום הגיע אהובו של מלך ושאל אותו המלך מה בקשתו, וביקש האהוב שהמלך ימלא את כל מה שיבקש מהיום והלאה וכו' ע"ש, והנמשל שאנו מבקשים מה' בעת התפילה שנקראת עת רצון שגם בזמנים מחוץ לתפילה כל רגע שנבקש שיהיה לזה כח של תפילה בעת רצון

מה מעלת המתפלל בלב נשבר ובדמעות?

כשאדם זוכה להתפלל בלב נשבר, באותה השעה היא עת רצון, ומועיל להמתקת הדינים

מה התנאים לקבלת התפילה?

יש ארבעה תנאים לקבלת התפילה שכתב האו"ח הקדוש בפרשת ואתחנן (דברים ג' כ"ג) וזה לשונו: "ארבעה תנאים נדרשים מהאדם כדי שתתקבל תפילתו האחד שיתפלל מתוך שברון לב, כעני הדופק על הפתח "תחנונים ידבר רש" (משלי י"ח, כ"ג) השני שיתפלל שתקויים בקשתו מצד מידת הרחמים, השלישי שיהיה זה זמן ראוי לקבלת התפילה, כמ"ש "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהילים ס"ט, י"ג) הרביעי שתהיה תפילתו מפורשת, וכך התחנן משרע"ה "ואתחנן" - בלשון תחנונים, "אל ה' "

ואע"פ ששערי תפילה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו שנא' שמעה תפילתי ה', ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש וכו' וביארו רש"י ותוס' דכשמבקש האדם "שמעה תפילתי" צריך לבקש לשון תחנונים, אמנם כשאומר "אל דמעתי אל תחרש" אינו אומר לשון בקשה אלא אומר - בטוח אני שלא תחרש דשערי דמעות לא ננעלו, ובאיר האבן עזרא (תהילים ל"ט, י"ג) דדמעתי ותפילתי תועיל לו (לחולה) כמשקה הרופאים

ומעתה יומתקו מה שהביא מו"ר הגר"ש פנחסי שליט"א בספר אמרי שפר (ח"ה עמ' 66) שביאר את הגמ' בשבת (קמא): בשם הגר"א רפול זצ"ל "מעלין את המדומע באחד ומאה" היינו אדם המתפלל בדמע, תפילתו עולה ומתקבלת ע"י המלאך מיכאל העולה בגי' מאה ואחת

ועי' בספר טהרת הקודש (שטו עמ' ב') שכתב שכשאדם ח"ו באיזה צער גדול, או יסורים ח"ו, אז ע"י צער ויסורים קרובים דיבוריו לפני ה' ואז טוב שיעסוק בתשובה, כי זה יועיל להמתקת הדינים

ובמפרשים מובא כמה וכמה מעלות על התפילה בכוונה גדולה מתוך הלב, ובספר שערים בתפילה (עמ' ל"ד) כתב בשם הראב"ד בתמים דעים (סימן קפ"ד), חידוש להלכה בענין מחלוקת הראשונים על תפילה בכל לשון וז"ל ולפי הפירוש הזה אין הנשים נשמעות כשהן מתפללות בלשון לע"ז בלא ציבור, שאין המלאכים מביאים לפני הקב"ה שום לשון בעולם כי אם לשון קודש שהם מבינים, אבל בציבור ששם שכינה שורה יכולות הנשים להתפלל בכל לשון כדמשני בסוטה, לא קשיא

- מידת הרחמים, "בעת היא" - בעת הידועה לקבלת התפילה שהיא "עת רצון", לאמר - תפילה מפורשת וברורה

בסיים התפילה טוב לומר את הפסוק "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" מה הטעם לזה?

כן כתב מרן החיד"א בספר "חומת אנך" (תהילים סט יד) שהתפילה בציבור נחשבת לעת רצון, ועל ידי אמירת פסוק זה סגולה שתתקבל תפילתו בכל עת כמו עת רצון, דהנה כאשר אדם עומד בתפילה במניין זו עת רצון ולכן אנו מבקשים מה' שיענה אותנו גם בזמנים אחרים כמו בעת רצון, והביא מרן החיד"א משל למלך שלרגל יום השנה להמלכתו נתן מתנה לנתיניו

המחלוקה החדשה של קו ההלכה נפתחה

מזמנים רב ישירות עד אליכם

רוצים להעצים את הקהילה שלכם?

חולמים על שיעור תורה מיוחד ומעמיק?

עכשיו בקו ההלכה: שירות חדש ומהפכני להזמנת רב לשיעור תורה, לכל מקום בארץ!

התקשרו עוד היום שריינו מקום והביאו את הברכה לבתיכם:

054.8466.720

קו ההלכה הס' דביים מובילים חזקן עשיר ומעמיק

"כי תורה כביאים הביתה עם קו ההלכה"

שידוכים בהלכה

הרה"ג אליהו חייאב שליט"א
 ר"ב רב קהילת שערי עובדיה ויפו.
 מנהל רוחני שלוחות דיניטל ונפש

שהרי ככל שיהיו עוד פערים, כך עלול להיות קושי גדול יותר.

עוד כדאי לקחת בחשבון שמידות טובות הן פלוס עצום, אולם קיומן אינו מכריח הצלחה בהתמודדות מול כל קושי. גם בעלי מידות טובות עשויים למצוא את עצמם כועסים, נפגעים ומעליבים, ואירועים מן הסוג הזה יוצרים, כמוכן, אווירה עכורה עד מאוד בבית.

תוכל לרמות זאת לבעל עסק המכניס לו שותף. גם אם יש לשני הצדדים מידות טובות, עדיין מחפש בעל העסק אדם שמבין בתחום העסק שלו, שיש לו ניסיון קודם בתחום ושהוא משופשף ושם לב לניואנסים החשובים לו. הוא לא יסתמך רק על הכישורים העסקיים שלו ועל הדיווח החיובי שקיבל עליו.

אם כן - מידות טובות הן בסיס לבית יהודי, אך ככל שתהיה התאמה בין בני הזוג, מצד תפיסות העולם שלהם, מצד ההרגלים, ולבטח מצד ההשקפות והדרגה הרוחנית, כך יהיו להם חיים פחות מאתגרים.

שלום וברכה,

הערתו של החבר שלך - נכונה וצודקת עד מאד.

נכון שמידות טובות הן בסיס לבניית בית, ובלי מידות טובות קשה עד מאוד לקיים בית לאורך ימים ושנים, אך גם בבית שבו שני בני הזוג ניחנו במידות טובות יהיה קל יותר כשתהיה התאמה בסיסית בין בני הזוג.

צריך לזכור שעצם הנישואין בין איש לאישה שבאו מרקע שונה והרגלים אחרים מחייב את קיומם של פערים. זמן רב אורך ללמוד איש את רעהו, לקלוט כיצד הוא רגיל לדבר ומה יגרום לו להקשיב, איך הוא אוהב להתבטא ומתי הוא מעדיף להיות עם עצמו ולשתוק. לכל זוג יש עליות וירידות: זמנים בהם הם מבינים היטב זה את זה, וזמנים בהם הפערים מודגשים עד מאד.

התאמה בסיסית נועדה להפגיש ככל הניתן את שני העולמות, ולחסוך תחומים בהם יתגלו פערים.

שלום רב

עם מידות תמיד מסתדרים! האמנם?

אני נהנה עד מאד ממדור השידוכים, אותו אני מקפיד לקרוא בכל פעם. כאחד שנמצא בשלב המדובר, אני מרגיש כי הראש שלי נעשה מסודר יותר לאחר הקריאה.

בפעם הקודמת כתבת על כך שהבסיס להצלחה בבית הן מידות טובות, ואשר על כן ראוי לבדוק שיש למועמדת מידות טובות, וזה קודם למידת יראת השמים שלה. הסברת כי אדם שיש לו מידות טובות יכול להגיע לידי יראת שמים, אך מי שמקפיד ומחמיר מבלי לכלכל את צעדיו על פי מידות טובות, מצוי בבעיה קשה.

בשיחה עם כמה חברים העליתי את הנושא, אך אחד מחבריי התקומם על כך והקשה שאלה שלא הצלחתי למצוא לה מענה.

אם הבסיס לבית הן מידות טובות - טען - ובית שיש בו מידות טובות מאפשר להגיע לזוגיות טובה ושלום בית, האם זה אומר שאפשר לקחת בת ברמה רוחנית ובהשקפה שונה ממני?

לו יצויר שמציעים לי בת ברמה רוחנית גבוהה, בעוד אני נחשב לבחור פתוח ומזגזג... או ההפך - בת ברמה רוחנית נמוכה, בשעה שאני בחור רציני ומתמיד - האם יש סיכוי לשלום בית בבית כזה? האם אפשר במצב זה לבנות בית לתפארת?

חברי טען בתוקף, שלפני מידות טובות קודם כל צריך שתהיה התאמה בסיסית בין בני הזוג.

ואני תוהה, האם אינו צודק?

האם באמת מידות טובות הן הדבר הראשון והחשוב ביותר?

משולחניו של מרן

יב שבט תשל"ב

לכבוד... הי"ו

שלום וישע רב,

קיבלתי מכתבך מיום ד' טבת, ובטח קיבלת תשובתי בנוגע לתיקון על שפיכת מים שלא במתכוין על הפלאטה של שבת.

וכעת לשאלתך השנייה ששכחת ולגמת שוקו אחר שלש שעות מאכילת בשר, ותיכף הפסקתה שנזכרת שאכלת בשר, והנה לדעת כמה פוסקים אין צריך לחכות שש שעות אלא תיכף לאחר סילוק השלחן וברכת המזון, מותר לאכול מאכלי חלב, ואף על פי שההלכה כדברי הרמב"ם ומרן השולחן ערוך לערוך שש שעות, כיון שיש מקילים, אין להחמיר הרבה בתיקון, ולכן יש לפדות תענית של יום אחד (בשיווי הארוחה של היום) ולחלקם לצדקה או למוסדות תורה וחסד, והעיקר להוסיף בלימוד התורה בשיעורים ודרשות, והתורה מכפרת יותר מקורבנות, וכמו שדרשו חז"ל (בראש השנה יח.) בזבח ובמנחה אינו מתכפר (עוון בית עלי) אבל מתכפר הוא בתורה. וה' הטוב יכפר בעד.

בכבוד רב עובדיה יוסף

הרב הראשי לת"א - יפו

רגש לנפש

הרב יצחק חן די"ץ
עובד סוציאלי ומטפל רגשי
בשיטת ITT בקו ההלכה

דין משפחתי

משלוחת הדיינים של קו ההלכה
שלוחה 3 < 1

הרה"ג יונתן שושן שליט"א + אב"ד משפט כהלכה

'צועק בוכה ומשליך חפצים'...

שלום וברכה!! רצינו לשאול בקשר לכן שלנו, בן שבע, ובתקופה האחרונה הוא מגיב בכעס רב בכל פעם שאינו מקבל את מבוקשו. הוא צועק, בוכה ולעיתים אף משליך חפצים. ניסינו להסביר לו כמה וכמה פעמים שההתנהגות הזו אינה מקובלת עלינו, ואף להענישו על כך, אך בפועל לא נראה שזה עוזר. כיצד עלינו לפעול על מנת לשנות את המצב? (הורים מוטרדים).

ראשית, חשוב לזכור שילדים בגילאים הללו נמצאים בשלבים קריטיים של פיתוח כישורי ויסות רגשי. התפרצויות כעס הן לעיתים הדרך שלהם לבטא תסכול, בעיקר כשהם מתקשים לבטא את רגשותיהם באופן מילולי. התפקיד שלכם כהורים הוא להוות בשבילם מודל ולספק להם כלים להתמודדות יעילה יותר.

להלן כלים פרקטיים להתמודדות:

- הפגנת אמפתיה והכלה:** כאשר הילד כועס, חשוב להראות שאתם מבינים את תחושותיו. אמירה כמו "אני רואה שאתה כועס כי רצית להמשיך לשחק" מאפשרת לו להרגיש שמבינים אותו ומקנים לו תחושת ביטחון.
 - העשרת השפה הרגשית:** תעזרו לו לזהות ולתאר את רגשותיו. לדוגמה, "נראה שאתה מרגיש מתוסכל או כועס עכשיו". זיהוי והגדרת שם הרגש הוא צעד משמעותי בדרך להתמודדות מיטבית {ניתן לתלות על המקרר דף של רשימת רגשות}.
 - שימוש בפנינה רגועה:** הקדישו מקום בבית שבו הילד יכול להירגע. זה יכול לכלול כרית נוחה, ספרים רגועים, שירים או משחקי הרפיה כמו כדור לחיץ או משהו שהוא אוהב. כשתחושת הכעס מתחילה, תעודדו אותו ללכת לשם.
 - תרגול טכניקות הרגעה:** למדו את הילד תרגילי נשימה פשוטים, כמו שאיפה דרך האף במשך ארבע שניות, עצירת האוויר שלוש שניות, ואז נשיפה איטית דרך הפה במשך שמונה שניות. תוכלו גם לשחק משחק שבו הוא צריך לדמיין שהוא מנפח בלון {מגרה את עצב הוואגוס המשפיע על המערכת הפאראסימפתטית שתפקידה להחזיר את הגוף לאיזון ולרוגע}.
 - הגדרת גבולות ברורה:** חשוב להבהיר שהרגשות עצמם הם לגיטימיים, אך יש לשים גבול בין הרגשת הרגש להתנהגות הפוגעת. לדוגמה, "זה בסדר שאתה מרגיש רגש של כעס, אבל אסור לזרוק חפצים".
 - חיזוקים חיוביים:** באותם פעמים שהילד מצליח להתמודד עם תסכול בצורה נכונה שבחו אותו. חיזוק חיובי מעודד חזרה על ההתנהגות הרצויה.
 - מעקב והתמדה:** תעקבו אחרי התקדמות הילד ותשמרו על העקביות בגישה שלכם {אם הכעס שלו יוצא משליטה באופן תדיר, ייתכן שכדאי להתייעץ עם מומחה בתחום}.
- זכרו, תהליך הפיתוח של כישורי ויסות רגשי הוא הדרגתי ודורש סבלנות. בעזרת הכלים הללו, תוכלו לתמוך בבנכם בהתמודדות בונה ובריאה עם רגשותיו.

בסוף אבא שלי לא מסכים...

ר' מסעוד בטיטו איש עסקים גדול מאזור השפלה, כאשר בנו חיים גדל הוא התחיל להיכנס לעסקי אביו עד שאביו מינה אותו לאחראי הבלעדי על כל נכסיו כולל עניניו הפרטיים כולל הרשאה לפעול בחשבון הבנק שלו כראות עיניו.

לפני שנה נפל האב למשכב והוא הגיע למצב של פיקוח נפש מחמת המחלה הנוראה שקיננה בגופו בעוז רח"ל, המשפחה בצר לה פנתה לאחד מהצדיקים הידועים בדרום הארץ שיפעל ישועה וירבה להתפלל למענם, אותו צדיק אמר להם שעל ידי תרומה ופדיון נפש משמעותי על סך שני מיליון שקלים למוסדות שלו, הוא יכול לפעול עבורם ישועה בטוחה ובע"ה תוך תקופה קצרה האב יבריא לחלוטין, הבן ששמע על כך, החליט לשחרר מחשבון הבנק של אביו את הסכום האמור והעביר אותו עבור מוסדות אותו צדיק, ואכן מיד לאחר מכן ארגן אותו צדיק תפילה עם גדולי המקובלים בה תקעו בשופרות ועשו פדיון נפש עם סוגי הכוונות רבוץ ושונות. ויהי לתקופת הימים וראה זה פלא! נס! לאחר כחודש ימים בלבד האב קם ממיטת חוליו בריא ושלם ולא נודע כי בא אל קרבה.

כאשר חזר האב לביתו ושמע על כל הנעשה, כעס מאד על בנו, למה סכום כזה גדול??? תמה האב, בעקבות כך פנה חיים אל גבאי אותם מוסדות של הצדיק וביקש להשיב את מירב התרומה חזרה בטענה שהכסף אינו שלו אלא של אביו, והוא לא רוצה בתרוה על סך כ"כ גדול, לאומתו טען הגבאי יתכן מאד ובמצב שהאב היה שוכב על מיטת חוליו אף דעתו הייתה לתרום סכום זה, ורק עתה אחר שהבריא גבה ליבו והחליט שסכום זה גדול מדי עבורו.

דיון עם גברים ובני משפחה עם אי הבין והצדיק?

• תשובה •

מאחר ואין כל ראיה שהתפילה של הצדיק היא זאת שפעלה את הישועה, חייב גבאי המוסדות להשיב את כל הכסף לאב, מכיוון שאין ספק מוציא מידי ודאי והכסף הוא ודאי של האב, ולכן אין מנהל המוסדות ראשי להשאיר את הכסף באמתחתו. תשובה זו בוללה משני דיונים מרכזיים. א. האם אפוטרופוס יכול לתת צדקה. ולעניין זה, היות והפדיון אינו דבר קצוב המחויב על כל נפש מישראל, הלכך אין האפוטרופוס יכול ליתן פדיון וכמבואר בסימן ר"צ סעיף טו. ב. האם מהני האומדנא שהאב היה נותן את זה? זו אינה טענה שגם אם נניח שזו זכות לאבא, מי אמר שהוא קם ע"י אותו צדיק אולי הוא קם כי נגמרה הגזירה כך בשמים שיהיה חולה כך וכך ימים ותו לו, ומכיוון שאי אפשר להוכיח זאת בוודאי המוציא מחברו עליו הראיה, והגם שמוסדות אותו צדיק לכאורה מוחזקים בכסף, מ"מ צריך להחזיר שהרי צריך להוכיח שהפדיון היה עבור תוצאה שהתקבלה, והיות ואין אנו נביאים לידע מי פעל כל אלה, חייבים מוסדות אותו צדיק להחזיר את הכסף.

מחפשים ייעוץ והכוונה

בשלום בית? בחינוך ילדים? נוער מתמודד?

כאן המקום שלכם!

שלוחות הנפש של קו ההלכה נותנות לכם ייעוץ והכוונה חנים

3030 * שלוחה 2 < 1 או שלוחה 2 < 2

שלוחות ייעודיות לגברים ונשים בנפרד

כשרות כהלכה

שלוחה 5 < 1

זה רק צימחוני...

שאלה: האם מותר לאכול במסעדה שאינה כשרה אך מגישה מאכלים צמחוניים בלבד?

תשובה: ההנחה הזו שאוכל צימחוני הוא וודאי כשר אינה נכונה. כשרות מאכלים אלו נוגעים במספר סוגיות בהלכות כשרות, כולל החשש מתערובת איסורים, בישול גויים (במאכלים העולים על שולחן מלכים), והכנת המאכלים בכלי המטבח שאינם כשרים. אף על פי שמדובר במאכלים צמחוניים, אין ביטחון שהם לא באו במגע עם כלי בישול שבלעו מאכלים שאינם כשרים, כמו בשר טרף או מאכלים עם שומן לא כשר. השולחן ערוך (יורה דעה קכב ז) פוסק שכלים שבושלו בהם איסורים צריכים הגעלה או ליבון כדי להכשירם, ואם משתמשים בכלים אלו ללא הכשרה, המאכלים נחשבים אסורים.

בנוסף, ישנו איסור "בישול גויים" (שו"ע יורה דעה קיג), שנוגע גם למאכלים כשרים אם בושלו על ידי מי שאינו יהודי, בייחוד במטבחים שאינם מפוקחים.

חשש נוסף הוא תבלינים, רטבים ושמן המיובאים מחו"ל עלולים להכיל תערובות שאינן כשרות. לדוגמה, רוטב סויה עלול להכיל תוספים שמקורם בלא כשר, ואף תבלינים טבעיים עוברים לעיתים תהליכי עיבוד שאינם עומדים בגדרי הכשרות.

זאת ועוד, יש לשים לב לחילול ה' הנוצר באכילה במקומות אלו, שיחשבו האנשים שגם היראים לדבר ה' חלילה מזלזלים בכשרות, ולא ידעו לומר שהאוכל אוכל רק מנה צמחונית.

עוד יש איסור לאכול במקומות אלו וזה מפני שצריך האדם להיזהר האדם לא להביא עצמו לידי חשד בין בענין ממון ובין בענין איסור, לפי שצריך האדם לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר (במדבר לב כב) והייתם נקיים מה' ומישראל, ואומר (משלי ג ד) ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, עוד נאמר (משלי ד כד) הסר ממך עקשות פה ולזות שפתיים הרחק ממך. ופירש המלבי"ם (שם) שתראה שגם המעשה החיצונה תהיה באופן שלא יליזו עליך בני אדם ויהיה חילול השם, הגם שכונתך זכה ורצויה.

ועל כן יש להיזהר בדבר מלהיכנס למקומות אלו כמו שאמרו חכמים (חולין מד) התרחק מן הכיעור ומן הדומה לו, והואיל ומקומות אלו מגועלים במאכלי איסור נבלות וטרפות, מה ליהודי כשר במקומות אלו?

למעשה: אין לסמוך על צמחונית בלבד כהוכחה לכשרות. מסעדות ללא פיקוח כשרותי אינן יכולות להבטיח עמידה בדרישות ההלכה, ולכן יש להימנע מלאכול בהן, גם אם המנות הן צמחוניות לחלוטין. צמחונית אינה תחליף לכשרות. בישול בכלים טרפים או במטבחים לא מפוקחים מעלה חששות הלכתיים רבים, ולכן שמירת הכשרות מחייבת הקפדה גם על מקום האכילה, ולא רק על סוג המנה.

ואפי' אם נבטיח באיזה דרך שהמאכלים הצמחוניים אכן כשרים, בכל זאת אין ראוי כלל ועיקר לאכול במקומות אלו מפני חילול השם ועוד טעמים שהזכרנו.

כסף כשר

ריבית לאור
דהלכה

הרה"ג משה יוסף שליט"א
מח"ס שו"ת ראש יוסף הלכות ריבית.
ר"כ להוראה בית וגן.

כדאי לך לסגור עסקה מהר!
יעקב הוא בעל קייטרינג משוכח ומצליח, נתבקש ממשה ידידו לארגן לו את מסיבת הבר מצוה של בנו שיחול בחודש אדר. יעקב את תשומת לבו של משה על החלטת המשלה להעלות את המע"מ בתחילת השנה הלוועזית, ומטבע הדברים גם הקייטרינג יתייקר, ולכן הציע לו לשלם מראש כדי לקבל כפי המחיר הישן. נרתע רבי משה מהצעה זו שיש בה איסור ריבית, אך מבקש היתר על פי ההלכה כדי להנות ממחיר הזול.

המשלם מראש עבור סחורה כדי לקבלה בזול אחר זמן, הרי הוא כאילו מלווה את הכסף על מנת לקבל יותר ממה שמלווה עכשיו, ואסרו חכמים לעשות כן, והוא הנקרא 'פסיקה בזול על הפירות'. אמנם מאחר שנעשה הדבר דרך מכר, אין זה איסור ריבית מהתורה, אבל חכמים אסרוהו כדין ריבית, והקילו בזה בתנאים מסויימים.

ובגמ' פרק איזהו נשך (דף סג): אמר רב נחמן האי מאן דיהיב זוזי לקיראה וקא אזלי ארבע, ואמר ליה יהיבנא לך חמש, (נתן כסף למוכר שעוה בזמן הזול והבטיח לתת לו יותר) איתנהו גביה שרי ליתנהו גביה אסור. (אם יש למוכר מאותה סחורה מותר, ואם אין לו אסור). וכן נפסק בשו"ע י"ד סימן קע"ג (סעיף ז) אם קונה דבר ששוה י"ב ב' בשביל שמקדים המעות, אם ישנם ברשות מוכר אלא שאינו מצוי לו עד שיבא בנו או עד שימצא המפתח, מותר. ואם אינו ברשותו, אסור אפילו יש לו מאותו דבר הקפה ביד אחרים.

אמנם כתב הרמ"א כל זה אין להתיר אלא בסתם, אבל אם מפרש לומר אם תתן לי עכשיו אתן לך בעשר, ואם לאחר זמן בי"ב אסור. ואפשר שכן הוא דעת מרן השולחן ערוך וכפי שפירש דעה זו בסעיפים שלפני כן, שכל ההיתר הוא רק כשקובע מחיר זול בלי להתנות את הקדמת המעות, אבל כשמפרש שהריוח יבוא בגלל הקדמת המעות אסור גם אם יש לו לתת את הסחורה מיד. אך עיין בספר ראש יוסף - ריבית (סימן קע"ג ס"ז) שיש לומר שהשו"ע בדין זה לא חילק בכך, כמו שכתב בב"י שמדברי התוס' והרא"ש אין הכרע בדבר זה. וכל שיש לו מותר אף במפרש. ובדיעבד אפשר לסמוך על זה.

לסיכום: אם יש לבעל הקייטרינג ברשותו סחורה המתאימה לאותה הזמנה שרוצים לעשות, יכול לקבל את ההזמנה כפי מחיר הזול, אף שבפועל המוכר משתמש בסחורה שאצלו לצורך אחרים, ובוודאי שלא יוכל לשמור את זה לזמן האירוע, למרות כן מותר.

אך לכתחילה לא יזכיר המוכר שמחיר זה הוא בגלל הקדמת המעות, שהרי הוא כמפרש אם תתן אחר זמן תשלם ביותר. ומכל מקום בדיעבד שכבר עשו כן יש להקל לקיים המקח כפי מחיר הזול, ובדרכן שומעין להקל.

איך עושים מעשרות?

השנה מכרישים מעשר עני או מעשר שני? מה עושים עם המעשר? האם מברכים על מעשרות?

אל תסתבכו חייג
*3030 < *6

ותוכלו להפריש מעשרות בצורה יעילה פשוטה ומהודרת צעד אחר צעד

אני רוצה לשקר, זה מותר?

שאינ בני תורה. ופרש"י: "לפי שאינ בני תורה. ומקילי טפ"י. וראה לרבינו חננאל עה"מ שכתב: "מהא שמעינן שאפילו דברים המותרים כגון אלו וכדומה להן המסורין לעם הארץ, אין אדם רשאי להורות להן להיתר אלא יחמיר עליהן לאיסור."

וכן הוא עוד במסכת שבת (קטו): "אמר רבי יוחנן יום הכיפורים שחל להיות בחול מפציעין באגוזים ומפרקסין ברימונים מן המנחה ולמעלה מפני עגמת נפש וכו' דבי רבה גרדי קארי. כיון דחזא דהו קא מחרפי (מקדימין לפני המנחה. רש"י) אמר להו אתא איגרתא ממערבא משמיה דרבי יוחנן דאסיר" ופרש"י: "כי היכי דלקבלו מיניה." וכן מתבאר במסכת חולין (ק): "ורב בקעה מצא וגדר גדר, דרב איקלע לטטלפוש שמע להיא איתתא דקאמרה לחבירתה ריבעא דבשרא כמה חלבא בעי לבשולי, אמר לא גמירי דבשר בחלב אסור, איעכב וקאסר להו כחל"י. ופרש"י: "בקעה מצא. כלומר ראה דהיו מזלזלים באיסור בשר בחלב והחמיר עליהן."

אמנם בקל אפשר לומר שמאחר ולחכמי התלמוד הייתה את הסמכות ואת האפשרות לגזור גזרות על הציבור הרי שיכלו גם לגזור גזרות על היחיד או על היחידים ובזה שאמרו שאסור הרי אכן באמת נהיה אסור מצד הגזרה, ועל כן לא שייך בזה שקר בדברי תורה, אך אנו העומדים לאחר חתימת התלמוד איננו יכולים לגזור גזרות וממילא שלא נוכל לאסור את המותר אף אם כוונתנו לטובה ולברכה למנוע תקלות.

אך שוב בינותי שיש לעשות חלוקה בין שלש סוגים של 'גזרות'. ישנן גזרות על 'מילתא דלא שכיחא' שבזה גם חכמי התלמוד לא גזרו. וישנן גזרות שהחשש הוא סביר והגיוני, ובזה יש רק לחכמי התלמוד את ההרשאה והסמכות לגזור. אך ישנן גזרות שהסבירות שתקרה תקלה היא הווה ורגילה וקרובה לוודאי היא, ובזה ישנה הרשות והחובה מכח היסוד של גזרות ותקנות ומשמרת למשמרת, על כל חכם ועל כל אדם לאסור על עצמו ועל סביבתו הנשמעת לו. ואשר על כן כשישנו חשש קרוב וממשי למכשול מותר לאדם לומר 'אסור' על דבר מותר מאחר שאכן הוא אסור מגדרי הגזרות והתקנות. ודו"ק היטב.

ומצאתי און לי בספר "מכתב לחזקיהו" (או"ח, סימן ד', ד"ה איברא, עמוד כ"ה) להגאון "שדי חמד" שכתב לענין שמיעת דברי תורה ללא ברכת התורה: "איברא דהיה נלע"ד דעד כאן לא נחלקו אלא לענין שומע בלימודי גירסא כמו משניות וזוה"ק וספרי מוסר וכדומה, אבל לשמוע מה שהם לומדים עיון ועסקי רבנן בגופי הלכות ש"ס וגפ"ת וכיוצא דקרוי הדבר שעי"ן כן יבא לדבר דבר מדברי תורה, והחוש מעיד על זה וכו' דזה ודאי לא מיקרי גזירה כדי שנאמר אין לנו לגזור גזרות מדעתינו, דלפי הנראה לקוע"ד הוא חששא קרובה ביותר." והבן היטב!

מעשה באיש שהתקשר למענה ב'קו ההלכה הספרדי' ואמר שתיכף רעייתו עתידה להתקשר ולשאול האם ניתן להכשיר את התנור מבשרי לחלבי, ולמרות שהוא יודע שהדבר ניתן ע"י ניקוי היטב של כל הלכלוך, מ"מ ברי לו שהאשה אשר ה' נתן עימדו לא תנקה את התנור כמו שצריך ולכן הוא מבקש שאשנה מן האמת ואומר לה שאין אפשרות להכשיר את התנור. והשאלה שיש לדון בה היא האם מותר לרב או לאב המשפחה ולכל אדם בר השפעה לשנות מן האמת ולאסור את המותר כשמשער שאם לא ישנה מן האמת תצא תקלה ויתירו את האסור.

לגרוע מהן וכו' ואם יאסור בשר העוף ויאמר שהוא בכלל הגדי והוא אסור מן התורה הרי זה מוסיף. אבל אם אמר בשר העוף מותר מן התורה ואנו נאסור אותו ונודיע לעם שהוא גזרה וכו' לפיכך נאסור בשר בחלב ואפילו בשר עוף, אין זה מוסיף אלא עושה סייג לתורה." ועיי"ש בהשגת הראב"ד ובדברי הגר"פ פערלא. וכיו"ב גם כתב הרמב"ן עה"ת עה"פ (דברים ד-ב): "לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם", וזו לשונו: "ומה שתקנו חכמים משום גדר כגון שניות לעריות וכיוצא בהן זו היא מצוה מן התורה, ובלבד שידע שהם משום

והנה מצד ה'לכות שקר' כשלעצמם יש לומר שהרי זה בכלל 'שקר לתועלת' וידועים בזה דבריו של הגה"ק רבי אלחנן וסרמן הי"ד בספרו 'קובץ הערות' (סימן ע) שכל איסורים השייכים לבן אדם לחברו הותרו לתועלת, ורבינו החפץ חיים חוזר ושונה היתר זה עשרות פעמים לגבי איסור החמור של לשון הרע ורכילות. ובר מן דין שנראה שכל איסורי שקר נאמרו רק בעדות ממון בבית הדין ולא בסתם סיפורי בדות וראה במסכת כותים להגר"ק (אות ל' - עמוד נז) ואכמ"ל.

והגם שאנו מושרשים בכלל הגדול "שכשם שאנו מצווים שלא להתיר את האסור כך אנו מצווים שלא לאסור את המותר" (ספר הפרדס - עמוד קכ"ז) וראו ש"ך בהנהגת איסור והיתר (יו"ד, סו"ס רמ"ב) והשוו עם דברי הירושלמי (תרומות פ"ה ה"ג) "כשר שאסור לטהר את הטמא כך אסור לטמא את הטהור". ועיינו עוד בספר "חזון עובדיה" (ימים נוראים - עמוד רמ"ג) שהתרת האיסור הוא בין אדם למקום אך אסירת המותר הוא גם בין אדם לחבירו והוא חמור יותר ואכמ"ל, אך בנידוננו אפשר שמאחר והוא להצלה ממכשול מותר לשנות מק"ו שמותר לשנות מפני השלום וייתכן שאף חובה קדושה היא ובכלל 'לאפרושי מאיסורא'.

ובאמת שבהשקפה ראשונה היה נראה שהוא איסור חמור מאוד לשקר ולשנות בנוגע לדין מן התורה ע"פ דבריו המפעימים והיסודיים של רבינו המהרש"ל בספרו "ים של שלמה" (ב"ק, פרק רביעי סימן ט'): "דין שאסור ללמוד תורה עם הגוים אפילו משום שלום מלכות, אם לא בהכרח סכנת נפש אז אין צריך למסור עצמו. ואם שאלו הגוים יהודי בפרטות על דין אחד ולא יכול להשמת מחנו, לא אסור לשנות אפילו לגבי סכנה אלא יקדש השם וימסור עצמו". והוכיח יסודו וחידושו מדברי התוספות שם עיינו עליו. ובתו"ד כתב: "שמעינן מהאי ברייתא דאסור לשנות דברי תורה אף כי הסכנה, וחייב למסור עצמו עליה וכו' שמחויבים אנו למסור על קידוש השם, ואם ח"ו ישנה הדין הוה ככופר בתורת משה וכו' מה לי דיבור אחד מה לי כל התורה". והעתיקו הרב של"ה (מסכת שבועות, פרק תורה אור, אותיות צ"ח-ק"ב), וכן הביאו להלכה כדבר פשוט בשו"ת "אגרות משה" (או"ח, ח"ב, סימן נ"א, ד"ה אבל). ועוד יש לציין לרבינו הרמב"ם בהלכות ממרים (פ"ב ה"ט): "שלא להוסיף על דברי תורה ולא

הגדר הזה ואינן מפי הקב"ה בתורה."

ונראה שעל כגון דא יש להמליץ את ההיגד מחלומו של מלך כוזר: "כוונתך רצויה אך מעשיך אינם רצויים" ועל אף הכוונה הטובה והרצון הטוב אין לשנות ולשקר במה שנוגע לדיני התורה.

הן אמת שאם אכן ישנה דעה בהלכה שהדבר אסור הרי שיש 'לסמוך' עליה ולהורות כמותה בכדי להציל ממכשול וככל שעת הדחק שסומכים על דעות שלא נפסקו להלכה וכפי שלימדנו להועיל רבינו הרשב"א בתשובה (סימן רנ"ג) וראה במה שהארכתי בזה טובא בסיפרי שו"ת "משים שלום" (ח"א, ס"א, אות ט), וכפי שהוא לקולא נוכל להרחיבו גם לחומרא. וראה בשו"ת "ביע אומר" (ח"ד, יו"ד, סימן ג) שעשה כן להלכה ולמעשה. ומי כמותו מורה. אך במקום שאין לחומרא על מי לסמוך היה נראה שאין עצה ואין תבונה ויהיה אסור לאסור את המותר מחשש מכשול.

אך הנה שלאידך גיסא אנו מוצאים שלש מקורות בדברי התלמוד שהאמוראים שינו מן האמת בכדי להציל מאיסור האחד הוא גמרא במסכת שבת (קלט): "שלחו ליה בני בשכר ללוי כילה מהו וכו' שלח להו כילה, חזרנו על כל צידי כילה ולא מצינו לה צד היתר. ולישלח להו כדרמי בר יחזקאל, לפי

שבת שלימה, איך אפשר!?

בשבת, לטייל, לשוחח וללמוד משהו מעניין. הייתה לי תחושה שהוא בסך הכל מתחמק מתשובה, אולם הרבנית נשמעה עדינה ומעניינת. קבענו להיפגש בשבת, והיא לקחה אותי לסיור קצר שממנו למדתי על בתי הכנסת השונים בסביבת מגוריי. קיבלתי ממנה את ל"ז התפילות והשיעורים שמתקיימים באזור, גם בימות החול, והייתה גם קבוצת תהילים שהציעה.

הטעימה הקלה בשבת הייתה פתח לשיעורים מרתקים בנושאים שונים ביהדות. אהבתי את הבנות שהכרתי, נהיית מהתוכן. אלו היו השעות היפות שלי בסדר היום.

יום אחד גילתה אמי את עיסוקי החדש. לא ניתן היה להסתתר יותר.

כששמעה שאני יוצאת לשמוע שיעור ביחד עם קבוצת בנות, היא עיקמה את אפה, ולבסוף קבעה "אני יוצאת איתך. אני רוצה לראות עם אילו בנות את מסתובבת".

היא באה לשיעור - ומשם הכל היסטוריה...

כיום אמי מצויה בתהליך התחזקות. אמנם היא בתחילת הדרך, אך כבר הספיקה לשנות הרבה ולהתקדם בכל כך הרבה תחומים.

אני חשה שלעולם לא אוכל להשיב לאותו רב כגמולו הטוב. חוכמתו להגדיל לי את הפתח הצר שפתחתי, פתח זעיר כחודו של מחט, עמדה לי להיכנס בשערי תשובה. האכפתיות בה קיבל את פניי, וההתגייסות עבור נערה צעירה ומהוססת העניקו לי עולם ומלואו.

תודה לקו ההלכה, זכיתם להיות השליח של האלוקים להכניסני תחת כנפי השכינה!

נתקלתם בסיפור מרגש גם כן? רציתם לשלוח מכתב להנהלת הארגון? עכשיו הדרך פתוחה שילחו אלינו לכתובת: moc.liamg@6363906

ניסיתי לחשוב על רעיונות מחוץ לקופסא, שיקדמו אותי בנוסח פחות מלחיץ לשמירת שבת- אך לא מצאתי. לא היה לי שום אדם שאוכל להתייעץ איתו בעניין הזה, וכל מחשבותיי היו רק ביני לבין עצמי.

בשלב כלשהו עלה בדעתי רעיון מעניין - להשאיר לעצמי מערב שבת הרצאות של הרב זמיר כהן בנייד שלי, כך לא אשתעמם וההורים גם לא יציקו לי משום שיראו שאני מתעסקת עם סרטים. משהו ברעיון הזה היה נראה לי קצת אבסורדי. כיצד מתאים שרב חרדי ינעים לי בצורה מוזרה כל כך את השבת שבה אני אמורה להתנזר מכל האמצעים הטכנולוגיים שסביבי?

תוך כדי שאני מחפשת את מי לשאול בעניין נתקלו עיני בפרסום על "קו ההלכה הספרדי". בתחילה הייתי חשדנית למדי, ולא העזתי להתקשר, אך כעבור יומיים החלטתי שאין סיבה לחשוש.

קולו החם של הרב שענה לי, מאור הפנים והאמפתיה שגילה כשהוא מזהה בין רגע את ההיסוס שהתגנב למילותיי אינו נשכח מזכרוני.

"אני לא יודעת אם שאלתי היא בכלל שאלה ראויה", התגמגמתי.

"כאן אפשר לשאול כל מה שרוצים לשאול", הרגיע אותי.

לקחתי נשימה ארוכה ושאלתי: "האם אפשר לשמור שבת ותוך כדי כך לראות סרטונים של הרב זמיר?" הרגשתי מטופשת מול התשובה השלילית שאקבל תכף ומיד, וכמעט ניתקתי.

אולם מעבר לקו לא התייחס הרב למה שאמרתי ורק התעניין היכן אני גרה. לאחר מכן הציע שיברר כמה פרטים ויחזור אליי מאוחר יותר. כעבור שעה קלה חזר אליי והכתיב לי מספר טלפון של רבנית צעירה שגרה ממש באזור שלי, ומוכנה בשמחה להיפגש איתי

שלום וברכה למפעל האדיר 'קו ההלכה הספרדי',

גדלתי בבית חילוני 'למהדרין' שבייחוסו כמה דורות של ניתוק מוחלט מן המסורת היהודית. נדמה לי שהכינוי הוולם אותי ביותר הוא 'תינוק שנשבה', לכל הפחות עד גיל שש עשרה. לא ידעתי שום דבר על פסח ועל כיפור. שבת הייתה יום בילוי משפחתי ותו לא, ובוודאי שלא היה שום אזכור לאמונה ולא לוקים. המושג היחיד הקשור לדת שאותו הכרתי היו 'ידוסיים' השחורים מבני ברק, ובפרט הרבנים שלהם. לא אכביר במילים, רק זאת אומר שרב חרדי היה בעיניי מושג שחור ודחוי, והסיכוי שאצור קשר עם רב מן הסוג הזה שאף לאפס מוחלט.

בגיל שבע עשרה עברתי משבר גדול במישור האישי, ולפתע מצאתי את עצמי מחפשת משהו שלא הצלחתי להגדירו. כיום אני יודעת שחיפשתי משמעות לחיי, סיבה לקום בבוקר ולפקוח עיניים. אך אז רק תרתי אחרי ריגושים ותכנים שיגרמו לי לחוש איזושהי רגיעה.

במהלך חיפושיי נתקלתי באי אלו סרטונים של רבנים. להפתעתי הם דיברו לעניין, ותמיד אחרי ששמעתי אותם הרגשתי שמהו בי נעשה יותר חי. חיפשתי נואשות חומר נוסף, ועד מהרה מצאתי את עצמי מאזינה לסדרות הרצאות ובולעת בצמא כל פיסת מידע יהודי שהצלחתי ללקט.

עד מהרה הפכו שעות ההרצאות והשיעורים לרגעי העונג בסדר יומי. הכרתי מושג חדש: שבת. הרב אותו שמעתי תאר בהרחבה את העונג הרוחני שחש כל יהודי ששומר את השבת, ועורר בי חשק לנסות זאת, אך עד מהרה גנזתי את הרעיון. ראשית - ברור היה לי מה יגיבו ההורים שלי, ולא היו לי די כוחות נפש להסתכסך איתם בגלוי, אך מעבר לכך הרעיון של שביתה ממלאכה במשך יממה שלמה היה נראה לי גדול מכפי מידותיי. הסביבה בה גרתי הייתה כל כך חילונית, ומעולם לא נתקלתי בשומר שבת שאותו אוכל לחקות. קשה היה לי לחשוב על יום שבו לא עושים כלום כל כך הרבה שעות...

עצור, גבול לפניך!

יצירת גבולות במערכת הזוגית

סביב נושא מסוים ואט אט האווירה סביבם נעשית מתוחה ולא נעימה, הדבר הכי פשוט וקל לבני הזוג הוא פשוט לברוח מהמערכת הלא נעימה למערכות אחרות

זה יכול להיות טלפון לחבר, קפיצה להורים, או סתם להתעסק במשהו אחר, העיקר לא לעמוד שם בתוך המערכת הטעונה והלא נעימה

הפתרון הכי קל כשהמערכת מתוחה, הוא פשוט לפרוץ אותה.

אבל חשוב לזכור, זה משכך כאב זמני, אין כאן פתרון אמיתי ושורשי, הוויכוח ביניהם עדיין קיים, פשוט כרגע הוא מתחת לפני השטח. ואם לא יטפלו בו הוא יתפרץ בעוצמה חזקה יותר בקונפליקט הבא

ולכן אם במקביל ליצירת הגבולות, בני הזוג לא משקיעים משאבים ביצירת תשתית איתנה ביניהם שתאפשר להם להתמודד עם מצבי מתח ופתירת קונפליקטים, הגבולות לא יחזיקו לאורך זמן

יצירת פלטפורמה מאפשרת

יהודה ורונית חיזקו את התשתית ביניהם ויצרו פלטפורמה שמאפשרת להם התמודדות נכונה במצבי לחץ ומתח

לאחר מכן הם למדו איך ליצור יחד מסביב למערכת שלהם, גבול. והם עשו את זה נכון, לא עוד יצירת גבול קשוח שלו או שלה ואז ניסיון של הצד השני לפרוץ

אלא יצירת גבול משותף, גבול אותו הם בוחרים מתי להציב ולא לאפשר כניסות ויציאות למערכת שלהם ומתי לשחרר מעט ולאפשר מעבר

יש כאן שני בני זוג שניצבים אל מול המערכות האחרות ומתנהלים מולם לפי מה שנכון להם באותה העת

יהודה כינה את זה 'גבולות עבירים'.

רונית הסבירה, 'הגבולות תמיד קיימים סביב המערכת שלנו, לפעמים אנחנו סוגרים מעברים, ולפעמים מאפשרים מעברים פתוחים'

הדבר הראשוני והבסיסי ביותר שבני זוג עושים כאשר הם מתחילים לבנות את מערכת הנישואין שלהם, זה ליצור גבולות ביניהם למערכות שסביבם

זה קורה בראש ובראשונה בכך, שהם עוזבים את בית הוריהם ועוברים לבית משלהם. בכך הם יוצרים את הגבול הראשוני בין המערכת האישית שלהם למשפחת המוצא ממנה כל אחד מהם בא

וזה ממשיך להתפתח עם הזמן מול מערכות נוספות כמו ילדים, עבודה, חברים וכד'.

בכדי לשמר את היחודיות והעצמאות של

המערכת הזוגית חשוב לשמר את הגבולות סביבה ולחזקם בעת הצורך

בפועל, לא מעט זוגות מתקשים בשימור וחיזוק הגבולות. הם יצרו אותם ואפי' ניסו לתחזק אותם תקופה, אבל באיזשהו שלב הגבולות נפרצים והמערכת לא מצליחה לשמר את עצמה כמערכת זוגית'.

למה גבולות נפרצים?

בכדי להבין למה זה קורה, חשוב להקדים ולומר שכשהמערכת הזוגית שמורה, ישנם מצבים מאתגרים המצריכים חוסן של המערכת בכדי להתמודד מולם

זה קורה במצבי מתח. כשבני הזוג מתווכחים

"תשמע", אומר לי יהודה בפגישתנו הראשונה. "אנחנו חיים מצוין, מבינים אחד את השני, אוהבים, מסתדרים יופי.

"הבעיה מתחילה כשההורים של רונית נכנסים לתמונה, הם מתחילים לחלק לנו הוראות, מה לעשות ומתי

"הנה רק שבוע שעבר היה לנו ויכוח קטן סביב שאלה כלכלית, האם לקנות דבר מסוים או לא. ואשתי לתומה, באחת השיחות עם אמה, זרקה לה שאנחנו דנים סביב הנושא הזה

"מאז, אנחנו בסאגה שלא נפסקת. חמותי מיד הביעה את דעתה ש'מה פתאום לקנות. מה, יש לכם כסף לבזבז? אנחנו הרי תומכים בכס מדי פעם כי חשבנו שאין לכם, ואולי באמת הגיע הזמן להפסיק'.

"אשתי נפגעה מאוד מהיחס של אמה. ואמרה לה בתגובה, ש'באמת הם יכולים להפסיק, אם זה היחס שלהם אלינו'. היא התחרטה מיד על הדברים, אבל אתה יודע איך זה, מילים שנאמרו... וזהו, מאז היא לא מדברת עם אמא שלה וזה משפיע עליה ועל האווירה בבית, לא נחמד.."

'בהחלט סיפור לא קל'. אני מהרהר, אבל משהו לא מספיק ברור לי בסיפור הזה. אני בוחר להפנות שאלה ליהודה

"יהודה, מה איתך בסיפור הזה, אני מניח שגם לך לא היה קל עם ההתנהלות הזו של חמותך, מולכם"

"לא, בכלל לא קל. אבל אני לא מבין למה רונית כל פעם הולכת ומשתפת, את יודעת שזה יכול להביא בעיות אז תשמרי את זה בינינו"

"זה מכעיס אותך"

"מאוד."

מעניין, אני שוב חושב לעצמי, אם יהודה היה יודע שיש לו חלק גדול בזה שרעייתו משתפת בכל דבר את הוריה, למרות הקשיים, אולי הוא היה פחות כועס עליה ויותר מאפשר לו ולה להתנהל נכון בתוך הקשרים שבין שתי המערכות, המערכת הזוגית והמערכת המשפחתית

רגש לנפש

יעוץ ותמיכה רגשית בכל תחומי החיים
התמודדיות באתגרי החיים

מענה לגברים ונשים בנפרד 3030 * שלוחה 2

הוא לא שומע לי!

עליו - מה טוב לו ויקדם אותו? - ולתת לו את ההוראה כשהיא ממוקדת בטובתו, בכך שהוא יגדל בתחושת ביטחון ושליטה עצמית?

אחרי שזכינו להתבונן פנימה ולהבין שלפעמים כתגובה אוטומטית אנו בעצם משתפים בתסכול שלנו במקום לתת הוראה, אנו יודעים מה לא, ומקוים שיעזרנו ה' להתגבר ולהחזיק את התסכול בלי "לשפוך" אותו על ראש הילדים. אך מה כן? איך נצליח לומר "דבר הנשמע"?

ב. **ההוראה תהיה ברורה לשומע** באופן שלא ניתן לפרש לשני פנים. לצורך הדוגמא, לא נורה לו "תתנהג יפה" או "תחזור מוקדם", "תעשה פה סדר". כל אלו משפטים שיתכן והאומרים בתפיסתו ברור לו למה הוא מצפה, בעוד שאצל הילד העומד מולו המשפט מתפרש אחרת. אנו כן נאמר "תשב בבקשה בכסא שלך", "תחזור בשעה X", "תסדר את התיק במקום", "תפנה את הצלחת שלך לפח". בכך יש לנו התחלה טובה - ברור לשנינו שהוא הבין מה עליו לעשות.

ג. **הטון יהיה החלטי ויציב** שלא מותר מקום לספקות. לא מתחנן ולא כועס (בטון כועס אנו מביעים תסכול בתדר שלנו במקום במילים).

בע"ה בשבוע הבא נמשיך להעמיק מעבר לניסוח גם בתוכן הדברים.

אני? ילד שגדל עם משמעת יודע על עצמו מבלי שנסביר לו: אני בוחר מה לעשות ומה לא לעשות, גם אם זה לא תמיד נוח לי. מלבד המודעות החיובית שנוצרת אצלו, הוא גם זוכה לתרגל בפועל דחיית סיפוקים וכשהדבר חוזר ונשנה השריר הזה מתחזק, והילד ניגש לחיים מנקודת פתיחה גבוהה בשליטה עצמית בכל תחום, הן ברוחניות והן בענייני העולם.

אם כן, המשמעת היא ממש חובה ונתינה משמעותית עבור בנו / תלמידנו ואיננה רק הדרך להשיג את רצוננו.

וכעת - כיצד, באמת, נזכה להיות כאלה שמעניקים לילדינו משמעת?

בתחילה נעסוק בניסוח המילים.

א. **המשמעת היא הוראה, ולא תלונה או הבעת תסכול.** משפטים כמו "כבר דברנו על זה, לא...?", "כמה פעמים כבר אמרתי לך...?" "מה יהיה, תגיד לי...?", "אני לא מבין! מה אתה חושב שאתה עושה...!?" שייכים לכותרת של תלונה או הבעת תסכול. זה שאנו מתוסכלים ברגע כזה זאת עובדה, והיא גם טבעית, אך עלינו להתעלות ולחשוב על הבן או התלמיד שנמצא לפנינו: האם מה שטוב לו ויקדם אותו זה לשמוע כמה אני מתוסכל? או שלמרות התסכול אני אזכה לחשוב

לא מעט מאיתנו מתמודדים עם משמעת, הן בתור הורים והן כמחנכים. אנו מעוניינים שהמשמעת בבית או בכיתה תראה אחרת. מה הסוד? איך זה שאת המילה של ההורה המסוים הוא הילדים ממש מכבדים? למה אני יכול לחזור על דיבור כמה וכמה פעמים, וכאילו דיברתי לקיר? כמה פעמים בקשתי ו...?

ראשית, לפני שנדון איך זוכים למשמעת, נשאל את עצמנו: למה כל כך חשוב לי שהילד יהיה ממושמע? האם אני רוצה את המשמעת שלו כי כך אני יכול להתנהל בצורה נוחה וחלקה כרצוני, בלי "תקלות" ו"פספוסים", או שאני רוצה בטובתו וחשוב לי שהוא יגדל בצורה בריאה ויוכל לקבל מרות בהמשך חייו? גם אם התשובה הראשונה נכונה - זה בסדר, אנו בני אדם ונוח לנו שהילדים שסביבנו יתנהלו בהתאם לרצונות שלנו. אך בוודאי שיש פה חלק נוסף וחשוב מאוד.

על מנת להתפתח בצורה בריאה ילדינו זקוקים להעמדת גבולות ברורים מצד הסמכות שמעליהם, ושחלילה לא נוותר עליהם. כשהילד גדל עם גבולות ברורים הוא מרוויח מכמה זוויות: ראשית, הוא גדל בתחושת ביטחון. יש פה את הגדולים, שהם חזקים וקובעים את הכללים והם אחראים עליו. בנוסף, הילד לומד את החיים. ובלמידה הזו הוא לומד להכיר את עצמו: מי

חוקרים את הבריאה באור היחדות

הבריאה מיהדות

מקורה בשפה הערבית, אך גם בלשון הקודש בחז"ל מצאנו ביטוי לרעיון זה בכמה צורות.

1. משל נפלא מובא בחז"ל (סנהדרין קו). דאמרי אינשי "גמלא אזלא למיבעי קרני - אודני דהוו ליה גזיזן מיניה". ותרגום האמרה הוא, שהגמל הלך לבקש לו קרניים, אך לא זו בלבד שלא קיבל את מבוקשו, אלא אף את האוזניים שהיו לו - חתכו ממנו. ומכאן נלמד להיות שמחים בחלקנו, ולא לבקש כל הזמן מה שיש לאחרים.

2. ביטוי מעניין מצאנו בגמרא (יבמות קטז). ומכות ה). והוא "גמלא פרחא", ופירושו רש"י והמאירי "מין גמלים יש שהם קלים במרוצתם כעוף הפורח". והנה במגילת אסתר (ח ז) כתוב "הַאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הַרְפָּכִים" ופרש"י שהם מין גמלים הממהרים לרוץ, ובפירוש הרוקח כתב שכפות רגליהם חקוקות לרוץ על הקוצים והברקנים והם נטולי טחול למניעת קושי מאמץ.

3. עוד דבר פלא מצאנו שכתב הרוקח, כי תיבת 'האחשתרנים' היא גימטריא של המילים 'של שמונה רגלים'. ובהגות היעב"ץ (מגילה יח). כתב שראה בדברי כתבי חידושי המדינות, שעדיין ידועים הם, ומצויים בארץ פרס, והם מן גמלים בשתי חטוטרת ושמונה רגלים, והם קלי המרוץ מאוד. והנה ענין שתי חטוטרת ידוע בזמננו שיש גמל דו דבשתי, אך גמל שיש לו שמונה רגלים, אין כזה דבר בנמצא היום. אמנם מצוי חגב שנקרא 'גמל-שלמה' ולו יש 6 רגלים...

4. ומה זה אומר אם ראיתם גמל בחלום. חכמנו בגמרא (ברכות נו:) גילו לנו, כי הרואה גמל בחלום - מיתה נקנסה לו מן השמים והצילוהו ממנה.

א. נקבת הגמל נקראת בעברית נָאָה, והגמל הצעיר נקרא בָּרָךְ.

ב. בתורה אנו פוגשים לראשונה בגמלים בפרשת חיי שרה (אמנם נזכרו קודם לכן בפרשת לך לך פרק יב פסוק טז) כאשר אליעזר הולך לחפש ליצחק אשה ומוצא את רבקה, מתוך תיאור התורה אנו למדים שהגמל שימש ככלי רכב למרחקים גדולים ושהוא שותה הרבה מים בבת-אחת.

ג. ואכן יכולתו של הגמל לצלוח את המדבר בלי לשתות מים במשך ימים רבים, הקנתה לו את הכינוי 'ספינת המדבר', אך לא רק זה, אלא גם צורת הליכתו בה גופו מיטלטל מצד לצד כאנייה על גלי הים, הביאה לו כינוי זה.

ד. מעניין הוא שבזמננו, אוכלוסיית הגמלים הגדולה ביותר בעולם איננה במדבריות ערב או אפילו באפריקה, אלא דווקא ב... אוסטרליה! הם הובאו לשם לפני כ-150 שנה, בין השאר מערב הסעודית ומאפגניסטן, אבל אחרי המצאת כלי רכב ממונעים כבר לא היה בהם צורך. כתוצאה מכך שוחררו כמה אלפי גמלים אל הטבע, ובסביבה ידידותית ללא טורפים התרבו מאוד. הבעיה העיקרית שהם יוצרים? הם שותים כמויות ענקיות של מים בארץ שהיא גם כך מוכת בצורת!

ה. מפורסמת האמרה "הַגָּמֵל אֵינּוּ רוֹאֶה אֶת דְּבִשְׁתּוֹ", והוא מורה על אדם המצביע על פגמיהם וחסרונותיהם של אחרים ואינו רואה את חסרונותיו שלו עצמו.

איש באמונתו יחיה

הוא ילד רע?

יש לי בעיה עם הילד המתבגר שלי, הוא ממש הפך להיות ילד רע, מקולקל, הפסיק להיות שמור כמו שהיה תמיד, והתחיל להיות חצוף, לצפצף עלינו, להסתובב עם ילדים רעים שמשפיעים עליו, ולהשתמש במכשירים רעים. הצילו. מה עושים? אולי אתה מכיר מישהו שיכול להיפגש איתו ולסדר לו את הראש?

שכזה. הם די שבעים מכל מיני מומחים חכמים מחוכמים שמנסים לחזק אותם ולשכנע אותם לשנות את מעשיהם. אני לא אומר שהם לא צריכים טיפול, לפעמים הם בהחלט זקוקים לתהליך מקצועי טיפולי, אבל כדי ללכת ולשתף פעולה עם טיפול כזה צריך הרבה כוחות נפש, צריך רצון ומוטיבציה, ולכן בדרך כלל הטיפול מחייב תהליך מקדים, שזה יכול להגיע באופן עקיף, דרך ההורים. אם ההורים מודרכים באופן נכון, הגישה שלהם תהיה מדויקת, והיא תצליח להקרין ולהשפיע על הילדים, ותסייע להם לעשות בחירות טובות יותר. גם אותי כך הרב אורי זוהר זצ"ל (שזכיתי ללמוד איתו עשרים שנה), וכך הוא הדריך אותי לנהוג עם הבנים המאגרים שלי. כך בעצם נכנסתי לתחום, וכלל שהעמקתי, ראיתי עוד ועוד סיפורים והנהגות על גדולי ישראל בדורות האחרונים, מכל המגזרים ומכל העדות, שכך הדריכו וכך יישמו בעצמם.

כאמור, יתכן שגם הילדים יצטרכו בסוף עזרה מקצועית, אבל אם הם לא ירצו בכך, הם לא באמת ישתפו פעולה, וסתם יבזבזו את זמנם (ואת כספונם). הדרך לגרום להם לרצות ולשתף פעולה, חייבת להתחיל בקשר, בהעצמה של הילדים, זה מה שיתן להם את כוחות הנפש ללכת או לשתף פעולה עם טיפול. **לסיכום, הבסיס של הכל הוא הקשר הטוב עם ההורים. זה החיסון, וזו התרופה שתאפשר תהליך מקצועי טיפולי. במקרה שהיחסים טעונים, כדאי לקבל הדרכת הורים מקצועית, שזו ההשתדלות המוצלחת ביותר, כדי לאפשר לילדים לעשות בחירות טובות יותר.**

לשמיעת קו החיוק: "אבות על בנים" של הרב אורי זוהר זצ"ל בנושא חינוך, ניתן להתקשר: 08.313.7881

למרבה הצער, בדור שלנו זו שאלה מצויה. תמיד כואב הלב לשמוע הורים שחרב עליהם עולמם, והילד המתוק שלהם מתנהג כך, אבל לצערי, יש בשאלה הזאת כמה הנחות יסוד שאני חולק עליהן.

קודם כל אני לא חושב שהילד הפך להיות ילד רע. "אין ילד רע, יש ילד שרע לו" (כמו שלימדנו האדמו"ר מפיאסצנה זצ"ל בהקדמתו ל"חובת התלמידים"). המונחים 'מקולקל' או 'שמור', שייכים לתחום הקולניריה, לא לנשמות, ולא לילדים של בורא עולם. כל יהודי הוא חלק אלוק ממעל ממש, נשמה שחוצבה תחת כסא הכבוד, ומתחיל את יומו ואומר: "אלקי, נשמה שנתת בי טהורה היא". בכל יהודי יש אור אינסוף שרוצה להתגלות, וגם אם עבר מה שעבר, וכעת הוא לא מתנהג כראוי, הוא לא מקולקל, כי ביסודו הוא תמיד ישאר טוב, יש בו פך שמן טהור. אז גם אם עכשיו הכלים שלו שבורים, ולא מצליחים להוציא לפועל את יופיו הפנימי של נשמתו, הכינוי והמיתוג של "ילד רע ומקולקל" פשוט אינו נכון, והוא רק מזיק, מקבע, ומעכב את התיקון.

שנית, הדרך לתיקון ולשינוי שההורים מבקשים - אינה מציאותית. אני לא חושב שבפגישה אחת, ניתן לעשות טיפול עשרת אלפים, ולתת למישהו חיצוני לסדר את המצב ולהחזיר את הילד להיות צדיק. לא עובד ככה. אני לא חושב שאפשר לתקן מישהו אחר, בטח שלא ב"מיקור חוץ" שכזה. אפשר להעצים ולחזק, אבל בסוף כל אחד צריך לתקן את עצמו. אנחנו יכולים ללוות, לעודד, לתת מוטיבציה וכלים. "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה" ויש דרכים להשפיע. אבל בסוף, המומחה היחיד שיוכל לתקן את הנער, זה הוא עצמו.

בדרך כלל, הנערים בכלל לא מסכימים להיפגש עם מישהו חיצוני

תמיד נאה לפתוח בעניי האמונה, כך כתב הרמב"ם בפירוש המשנה (סוף מסכת ברכות) שדרכו תמיד בכל מקום שיש איזה רמז בעניי אמונה לבאר אותו, כי חשוב אצלו להסביר יסודות אלו יותר מכל דבר אחר.

בפי המון העם ישנו משפט שגור והוא: **איש באמונתו יחיה**. וכשנשאל האם הוא משפט נכון וחיובי, התשובה באופן גורף היא: **לא!** המשפט זה הוא מזויף מתוכו, ואינו אלא טילוף והיפוך כוונת הפסוק בחבקוק (ב ד) "צִדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה", וכפי שמבואר בגמרא (מכות כד.) שאת תר"ג מצוות שניתנו לנו - בא חבקוק והעמידן על אחת.

נמצא שהאומר "איש באמונתו יחיה" הריהו מכריז שאין אמת אבסולוטית, אין חלילה בורא לעולם שקבע מה צריך לעשות, אלא כל אחד ילך אחר תאוות לבו ותחושות בטנו. נראה שלא לחינם בחרו אותם פוקרים במילת 'איש', כי היא על שם הכתוב (דברים יב ח) "אִישׁ כֹּל הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו", שהתורה מזהירה אותנו על כך "לֹא תַעֲשֶׂנוּ"

מעתה, אם "צדיק באמונתו יחיה" הוא היסוד הגדול שעליו עומדת כל התורה, הרי שהיפוכו הוא עקירת כל התורה, ולכן שומה עליה לעקור ולשרש תפיסה זו, ולאחוז בצדקות ולהשתית עליה את אמונתנו, ולא בידיעה גרידא אלא לחיות על פיה ולחיות אותה בכל רגע ובכל מצב.

וכאן המקום להזכיר משפט אחר הידוע בקרב שלומי אמונים, והוא: **"במקום שנגמר השכל - שם מתחילה האמונה"**. וכשנתחקה אחר מקורו, נראה כי נמצא הוא בשני קצוות עדת ישראל.

מצד אחד, אמרה זו מיוחסת אצל החסידים לרבי נחמן מברסלב, ואכן נמצא הוא בספר ליקוטי מוהר"ן (סימן ט אות כא) עיי"ש, וכך הובא בשמו במכתב מאלוהו (דסלר, ח"ג עמ' קעז), וביאר דאע"פ שאנו חייבים לברר את אמונתנו ע"י השכל, אבל אסור שתהיה גישה מה שאני מבין בשכלי אקבל ומה ששכלי אינו משיג לא אקבל, שהרי האדם משוחד מרצונותיו, אלא רק ע"י מה שיש לאדם אמונה בקבלה מאבותיו והאמונה שבאה לו מלימוד התורה אז יעסוק לקרב אל שכלו את יסודות האמונה.

ומצד שני, בעולם הישיבות מייחסים משפט זה לרב מבריסק או לרב שך, ואכן שמעתי בבחרותי וכן ראיתי מובא בספר 'זרע אברהם אוהבי' (עמ' כז-כח), ששאל מרן הרב שך זצ"ל את מרן הגר"ז מה היא מצות האמונה, הרי זה דבר פשוט בשכל שיש בורא לעולם, ואמר לו שכן שאל מאביו הגר"ח זצ"ל והוא שאל מאביו בעל הבית הלוי זצ"ל, והתשובה היא: היכן שנגמר השכל אז מתחילה האמונה!

למעלה. על פי המבואר בשלחן ערוך (סימן כ"ז סעיף ג') וכן פסק בשו"ת אבני ישפה (חלק ז' סימן א').

אדם שידו הימנית חבושה ואין לו אפשרות להניח תפילין בזרועו, האם יניח יכול להניח תפילין של יד על התחבושת או שיניח רק תפילין של ראש?

יניח תפילין על הגבס ולא יברך, ואחר כך יניח על הראש ויברך על הראש ויכוין לפטור גם את התפילין של יד. ילקוט יוסף (סימן כ"ז אות י').

לפני כמה שנים קניתי תפילין חדשות ומהודרות, האם יש חיוב לפתוח ולבדוק אותם? אני חושש שמא התפילין ייהרסו מהפתיחה והסגירה.

אם התפילין היו מאוחסנות כל הזמן במקום קריר ויבש אין חיוב מעיקר הדין לבדוק את התפילין, אמנם ראוי ממידת חסידות להחמיר ולבדוק את התפילין מידי שנה בשנה בחודש אלול. שו"ת יחיה דעת (חלק א' סימן מ"ט). ויש נוהגים לבדוק את התפילין פעמיים בשבע שנים. קול יעקב (אות ל"ח).

אני הולך למסור שיעור וישנם אנשים שבזדאי לא בירכו ברכת התורה, האם יש לברך ברכת התורה קודם לכן?

מובא בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמרצה ההולך לדרוש בפני ציבור שאינו שומר תורה ומצוות יש לו לברך ברכת התורה עם הציבור לפני שמתחיל לדבר דברי תורה, אמנם מספיק את הברכה האחרונה וא"צ את כל הברכות, ואף שהרב עצמו בירך כבר, מכל מקום יכול לברך עימם יחד כדי ללמדם את הברכה. אגרות משה (חלק ב' אורח חיים סימן נו).

אדם שלא בירך ברכות השחר בבוקר מחמת סיבה כל שהיא, עד מתי יכול לברך ברכות השחר?

רשאי לברך ברכות השחר במשך כל שעות היום עד שקיעת החמה, ואם התפלל שחרית לפני שבירך ברכות השחר, מברך את כל הברכות מלבד ברכת אלקי נשמה, וברכות התורה שאינו מברכן אחר תפילת שחרית. שו"ת רב פעלים חלק ב' (חלק אורח חיים סימן ח'). ויש אומרים שיכול לברך אותם גם בלילה אחר צאת הכוכבים עד שילך לישון, ואף שיש חולקים המברך יש לו על מה לסמוך. (עי' יחיה דעת חלק ד' סימן ד' וילקוט יוסף סימן מ"ז סעיף כ"ה) משנה ברורה סימן נ"ב סעיף קטן י'.

אף שלכתחילה ראוי להקפיד על כלי גם בנטיילת ידיים של בוקר, מכל מקום אם נקלע למצב שבו אין לו כלי יכול ליטול ידיו תחת הברז שלש פעמים לסירוגין ויכול אף לברך על נטילה זו. (אור לציון חלק ב' פרק א' אות ה').

אנו גרים באזור המרכז, וממש חם ולוהט במשך היום, מאד קשה עלי מצוות ציצית בימים אלו, האם יש מקום להקל בזה להסיר את הציצית כשחם לי מאד?

אף בזמן שקשה ללכת בטלית קטן כגון כשיש חום רב, יש להשתדל שלא להסיר הטלית קטן. אמנם מי שמצטער הרבה יכול להסיר את הציצית ואין איסור בזה. שו"ת אז נדברו (חלק ב' סימן נה), ובספר אשרי האיש (פרק ב' אות כג).

אדם הרוחץ בים, האם צריך לברך על הציצית כשעולה מן הים או בריכה וכדומה?

הפושט הטלית קטן בעודו בים, בבריכה וכדומה, לספרדים על פי מנהג ירושלים אין לברך על הטלית קטן (הליכות עולם חלק א' עמ' י"א) ויש מהספרדים המחמירים לברך אם עבר חצי שעה מזמן שפשט את הט"ק בן איש חי (פרשת בראשית אות י') שו"ת אור לציון (חלק ב' פרק מ"ד אות י'). ומנהג האשכנזים לא לברך אלא אם כן שהה זמן רב יותר משעתיים. הליכות שלמה (פרק ג' אות ג'). ומכל מקום יש לציין שאף הסוברים שצריך לברך מדובר בציצית שיש לה שיעור בגד מן התורה דהיינו שיש אמה מלפניו ואמה מאחוריו ואמה רוחב.

חוטי הציצית שלי ארוכים מאד, האם אני יכול לגזוז אותם במספרים של ברזל?

נהגו להיזהר לכתחילה שלא לגזוז את חוטי הציצית על ידי סכין או מספרים של ברזל, משום שנאמר לגבי אבני המזבח "לא תניף עליהם ברזל" ולכן נזהרים גם בברזל. לכן ראוי להקפיד לחתוך רק במספרים קרמיים, או לחתוך בפיו אבל לא לחתוך בסכין או מספרים של ברזל. כף החיים (פלאגי סימן י' אות י"ב).

לגבי הנחת תפילין - אני שמאלי ושכחתי את התפילין שלי של רבינו תם. יש מישהו שיש לו תפילין והוא ימיני האם אפשר באופן חד פעמי להניח? לא יודעים להתיר את הקשר ולהחזירו.

יש להפוך את התפילין באופן כזה שהקשר יהיה לצד הפנימי והקשירה לצד חוץ ובמקרה זה יוצא שהקשירה היא למטה והבית נמצא

אדם שיוצא מהשירותים לאחר עשיית צרכים, או שנשל ציפורניו האם צריך ליטול ידיים דווקא עם כלי או שאפשר להעביר ידיו תחת הברז?

כל הדברים הללו אינם צריכים נטילת ידיים בכלי, שלא הצריכו נטילת ידיים בכלי אלא רק לסעודה ויש אומרים שגם לקם משנתו בבוקר, אבל לדברים אחרים שהצריכו ליטול אחריהם ידיים אין צריך דווקא בכלי אלא יעביר את ידיו תחת זרם המים. אור לציון (חלק ב' פרק א' הלכה ט"ו) ומעיקר הדין די בנטילה מהברז פעם אחת ואין חיוב דווקא בכלי, ומכל מקום מנהיגו לכתחילה ליטול ג' פעמים. ילקוט יוסף (סימן ד' סעיף ע"ח)

ישנתי לילה בבית מלון ובבוקר כשקמתי משנתי וחפשתי כוס לעשות נטילת ידיים של הבוקר לא מצאתי, האם אני יכול לעשות נטילת ידיים בלי כלי ולברך על נטילת ידיים?

אף שלכתחילה ראוי להקפיד על כלי גם בנטיילת ידיים של בוקר, מכל מקום אם נקלע למצב שבו אין לו כלי יכול ליטול ידיו תחת הברז שלש פעמים לסירוגין ויכול אף לברך על נטילה זו. (אור לציון חלק ב' פרק א' אות ה').

יצאתי מהשירותים ולא בירכתי ברכת "אשר יצר" עד מתי אני יכול עדיין לברך ברכה זו?

יכול לברך עד שבעים ושתיים דקות אחרי שיצא מבית הכיסא, ובתנאי שאינו צריך לנקביו שוב, אבל אם צריך כעת לנקביו חייב להיכנס לבית הכיסא ורק לאחר מכן יברך אשר יצר. הליכות עולם (חלק א' פרשת ויצא אות ד').

אשה הרגילה להניק את בנה בלילה ומתוך כך יש לה תחושת צמא גדולה ורוצה לשתות מבקבוק מים שליד המיטה, האם צריכה ליטול ידיים לפני כן?

אם קשה עליה הדבר יכולה לשפשף את ידיה בבגדים ולברך על המים ולשתות. אור לציון (חלק ב' פרק א' אות ח') על פי השלחן ערוך (סימן ד' סעיף כ"ג).

ישנתי לילה בבית מלון ובבוקר כשקמתי משנתי וחפשתי כוס לעשות נטילת ידיים של הבוקר לא מצאתי, האם אני יכול לעשות נטילת ידיים בלי כלי ולברך על נטילת ידיים?

זה לא חסד זה חסד של אמת

תיקון הנפטרים
המיוסד על ידי גדול המקובלים
רבי יהודה פתיה

קו ההלכה הספרדי
יערוך עבור יקירכם
תיקון הנפטרים

המתקן את פגמי הנפש מתוך נחת רוח עצומה
לנפטר על פי סדר המסור מגדולי המקובלים
המסוגל לפעול רבות עבור נפש הנפטר.

חייגו עכשיו

***3030**

והקישו * למזכירות

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, מה המקור לדבר ומה הסיבה?

אם אמר מפורש שאינו רוצה לצאת בברכת חבירו אלא עד הבוקר נראה שיוכל לברך, על פי כף החיים (סימן תרל"ט סעיף קטן צ"ה) דבמקום שיש ספק או מחלוקת הפוסקים יכול לעשות כוונה נגדית.

בבוקר בקומי משנתי אני ממחר לתפילה ופעמים רבות שאני אומר את ברכות השחר בדרך לבית הכנסת תוך כדי הליכה, האם יש בזה איסור?

לכתחילה ראוי לברך דווקא בישיבה וביישוב הדעת ולא לעשות שום עסק אפי' קל שבקליו, כי צריך לברך בכוונת הלב. כף החיים (סימן מ"ז סעיף קטן נ"ד) עוד יוסף חי (פרשת ויצא אות א'), אמנם יש מקילין בזה באופן שאינו מאבד את כוונתו. משנה ברורה (סימן ס"ג סעיף קטן י"א) הליכות שלמה (פכ"ב סעיף ה') שו"ת אשר השיב (עמוד לב). ולכן במקום צורך יש להקל אם אינו מאבד את כוונתו.

חזרתי מהעבודה בערב עייף מעמל היום ונרדמתי על הספה, האם אני צריך כעת לברך ברכות התורה?

אם עוד לא התפלל ערבית, יתפלל כעת ערבית ויכוון בברכת אהבת עולם לצאת ידי חובת ברכת התורה, אבל אם כבר התפלל ערבית צריך לברך כעת ברכות התורה מכיון ששכב על הספה נחשב הדבר לשינת קבע ומתחייב בברכת התורה, ומכל מקום אף שבירך כעת ברכות התורה בכל אופן מתחייב לברך שוב בבוקר בקומו משנתו. (הלכה ברורה סימן מ"ז אות כ"ד).

מקור הדין מופיע בשלחן ערוך (סימן מ"ז סעיף ג') ורמז לתקנת מאה ברכות מתוך הפסוק "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעימך" ודורשת הגמרא "אל תיקרי מה אלא מאה" ונאמרו כמה רמזים בעניין זה:

(א) בשיבולי הלקט (סימן א') פירש שהאותיות של פסוק זה הן מאה.

(ב) עוד פירש שהאותיות מ"ם ה"א בחילוף אותיות א"ת ב"ש, הן יו"ד צד"י, ובגימטריא הם מאה.

(ג) במדרש רבה (במדבר פרשה יח) מובא שדוד המלך תיקן מאה ברכות, שנאמר, נאם הגבר הוקם על, "על" בגימטריא מאה, שבכל יום היו מתים בישראל מאה אנשים, בא דוד ותיקן להם מאה ברכות, וכיון שתיקן נעצרה המגפה.

(ד) עוד רמז המובא בראשונים מתוך הפסוק "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'", יבורך כתוב יברך, חסר בלא ו, "כי כן" בגימטריא מאה, ללמד שמאה ברכות יברך גבר. ויש עוד רמזים עמוקים בזה כפי שמובא בכתבי האריז"ל (שער רוח הקודש דף ד' ע"א) ובספר מקבציאל (שנה א' פרשת וישב אות לד) של הרב בן איש חי.

אדם שקם קודם חצות הלילה והסתפק אם נרדם, ועל כן הסתפק אם מחוייב לברך ברכות התורה, וביקש מחברו שיוציאנו ידי חובה, ולא חזר לישון, האם בהגיע הבוקר יכול לברך שוב בעצמו או שיצא ידי חובה?

כיון שיצא ידי חובה בברכת חברו בחצות לילה, לכאורה אינו יכול לברך בבוקר, אמנם

"אני מרגישה שבעלי שקוע בעבודה ולא מקדיש זמן למשפחה.
איך אני יכולה לשוחח איתו על כך בצורה בונה מבלי שזה
יישמע כמו ביקורת?"

משותפים. בקשי ממנו לחשוב יחד איתך על דרכים להגדיל את הזמן המשותף, כמו קביעת ערבי משפחה קבועים, זמן איכותי ומושקע גם בשבתות תוך כדי ובין הסעודות או הקדשת זמן איכות יומי, גם אם קצר.

יש לאפשר אווירה נינוחה ורגועה בזמנים המשותפים, השתדלי ליצור תנאים טובים להנאה משותפת, קלילות במצבים שזה מתאפשר, הומור משותף, כל אלה יעצימו בהדרגה את הבנת הצורך והרצון ליזום עוד ועוד זמנים יחד.

חשוב לציין שהקשבה אמיתית היא מרכיב מפתח. יתכן מאוד שלבעלך יש נקודת מבט שונה, אמונות או חששות שאינך מודעת אליהם. לכן, אפשרי לו לשתף ללא שיפוטיות, תוך גילוי פתיחות והבנה

זכרי, השינוי הוא תהליך הדרגתי של בניית הבנה הדדית, תקשורת פתוחה ואהבה. אם תרגישי שאתם נתקעים, שקלי פנייה לייעוץ זוגי מקצועי שיוכל לסייע בגישור וחיזוק התקשורת ביניכם

ושיתוף פעולה

השפה המרכזית בשיחה צריכה להיות שפת "אני" - התמקדות ברגשותייך והצרכים שלך, במקום האשמות או ביקורת. למשל, במקום להגיד "אתה לא נותן מספיק זמן למשפחה", עדיף להביע "אני מרגישה שאנחנו זקוקים ליותר זמן משותף כדי לחזק את הקשר בינינו"

חשוב להדגיש הערכה לעבודתו הקשה ובמקביל להביע את הצורך בחיבור משפחתי. בחירת הזמן והמקום המתאימים לשיחה חשובה - זמן שקט ורגוע, ללא לחצים והסחות דעת, שיאפשר תקשורת פתוחה ואמפתית

בשיחה, עלייך לשאוף להציע פתרונות

ושלום לך אישה יקרה,

כשאת מזהה מצוקה בגלל ריחוק זוגי ומשפחתי, חשוב להכיר בכך שתחושותייך מהוות נקודת מוצא חשובה לשיפור התקשורת והקרבה עם בעלך. הרצון שלך לייצר שיח בונה ללא ביקורת מעיד על בגרות רגשית וחוכמה זוגית משמעותית

תקשורת זוגית בונה היא אמנות עדינה המחייבת רגישות, הקשבה ויכולת להביע צרכים באופן ברור וללא האשמה. במקרה של חוסר איזון בזמן המשפחתי, המפתח הוא לגשת לשיחה מתוך מקום של אהבה, הבנה ורצון משותף לשיפור

יש מקום להניח, שההתמקדות של בעלך בעבודתו יכולה לנבוע ממספר מניעים. לעיתים, אצל גברים, המחויבות הגבוהה לעבודה מהווה עבורם דרך להוכיח אחריות ויכולת פרנסה, אך במקביל, תחושת המחויבות העסקית לפעמים עלולה לפגוע בזמן המוקדש לקשר הזוגי והמשפחתי

בנוסף, לעיתים קיים פער בהבנת צרכים רגשיים בין בני זוג. בעוד נשים נוטות לראות בזמן משותף ערך מרכזי, גברים עלולים לחוות הצלחה דרך השגים מקצועיים. הבדלי תקשורת אלה יכולים ליצור תחושת ניכור ואי-הבנה

ראשית, חשוב להבין שבעלך, המשקיע זמן רב בעבודה, כנראה פועל מתוך מניעים של דאגה ואחריות למשפחה. עם זאת, לעיתים אנשים אינם מודעים להשפעות העומס המקצועי על היחסים הזוגיים והמשפחתיים. לכן, השיחה צריכה להיות מכוונת ליצירת הבנה הדדית

אני לא יכולה עם הלחץ הזה!

א/ה?

איך ניתן להבדיל
בין לחץ רגיל
ונורמטיבי, לבין
חרדה?

אסתי פרסטר
מטפלת רגשית
אינטראקטיבית
לנשים נערות
וילדים
054.845.7913

ההבדל בין לחץ לחרדה

שהתגובה הרגשית שלהם לאירוע תהייה חזקה יותר, ויהיו כאלה שהתגובה שלהם תהייה קלה יותר. ניקח לדוגמה שתי ילדים קטנים שמתקרבים למדרגות בצורה מסוכנת. אמא אחת תיבהל ותרוץ לקחת את הילד ולהרחיקו מהמדרגות, ולעומתה, האמא השנייה, תיתן לילד לנסות ולעלות/לרדת במדרגות, ותעקוב מקרוב לראות שהוא אינו נופל.

לעומת הלחץ, החרדה היא מצב פסיכולוגי או פיזיולוגי בו האדם חש אי שקט פיזי ונפשי, מתח ודאגה רבה, בשל מחשבה שמהו רע עומד לקרות. המחשבה יכולה להיות על איום וסכנה ממשיים או דמיוניים, במודע או שלא במודע, והאדם חש שהוא חסר אונים מול המחשבה והתחושה הפיזית. חרדה מתאפיינת במתח, חשש ודאגה, דופק מהיר, נשימה מהירה, הזעה, רעד, תחושת עילפון/סחרור ותחושות פחד

התגובה הגופנית בזמני חרדה, היא עוררות רבה במספר מערכות בגוף ה"מכניות" אותו להתמודדות תגובתית עם הסכנה. התגובה הפסיכולוגית היא פרשנות של המצב כמסוכן, מצב אשר כנראה מחייב אותנו להימנע ממנו או להתעמת איתו. כאשר רגש זה עולה באופן חזרתי, גם בסיטואציות אשר לא תואמות את עוצמת החשש והפחד, ייפגע ככל הנראה גם התפקוד היום יומי שלנו. חרדה ממעליות או מקומות סגורים, מונע מאנשים להגיע למקומות המצריכים חשיפה עם החרדה, למרות שחשוב להם להגיע למקומות הללו. זאת מכיוון שכאשר האדם נחשף למקור החרדה גופו נדרך, דופק הלב עולה וכפות ידיו מזיעות, ומחשבותיו "מספרות לו" כי עומד לקרות משהו רע, הוא יתקע במעלית, או יישאר לבד במקום סגור ללא אוויר

אולם, כאשר פחדים מופיעים שוב ושוב, ללא גורם שמצדיק אותה, אז זו עלולה להיות חרדה. חרדה יכולה לפגוע באופן משמעותי באיכות החיים שלנו, בהגשמה העצמית ובאופן שבו אנחנו מתפקדים כתלמידים, עובדים, הורים ובני זוג.

הסקאלה נמצאת תחושת דאגה קלה: "זה מטריד אותי", לאחר מכן תחושה קצת יותר "כבדה" כמו "זה מדאיג אותי" ולאחר כן טווח שלם של תחושות שבקצה הסקאלה שלהם נמצא פחד מרמה נמוכה עד רמה גבוהה: "זה מפחיד אותי", "זה ממש מפחיד אותי ואני לא יכול לשאת את זה", חרדה, התקף חרדה, התקף היסטריה.

כדי להבין את ההבדלים בתחושת הלחץ ניקח לדוגמה את יום שישי, יש לחץ מההכנות לשבת המתקרבת, ויש תחושת איום מכך שזמן הדלקת הנרות מתקרב והבית עדיין לא מאורגן לשבת - זוהי תחושת דאגה קלה ומטרידה. תחושה קצת יותר כבדה שמביאה לידי דאגה ניתן להבין על פי הדוגמה הבאה: הילדים מתאחרים לשוב הביתה. יש תחושת לחץ מכך שהילדים לא שבו עדיין לביתם, ויש תחושת איום מעצם המחשבה על מה שקרה להם בדרך, תחושת האיום במקרה הנ"ל מביאה לידי דאגה קלה

חשוב להבין שתחושת האיום נוצרת במוח, לא מחוצה לנו. וזו נקודה מהותית להבנה במיוחד בזמנים הקשים האלה. מה שהופך את הזמנים הקשים האלה לקשים זו התגובה הפנימית שלנו לאירועים, מה שאנחנו אומרים לעצמנו על המצב, ומה המשמעות האוטומטית שהמוח נותן למה שקורה בחוץ. סטרס, לחץ, פחדים וחרדות נוצרים כולם כתוצאה מפעילות מוחית ולא כתוצאה מהמציאות החיצונית לנו. בחוץ מתרחשים אירועים, האירועים נקלטים במוח, חלקי המוח השונים מעבדים את פרטי המידע ומגיבים אליהם. אם כי, מוחות שונים מגיבים שונה לאותם אירועים. כלומר אם באירוע מסוים נכחו מספר אנשים, כל אחד מהם יכול לחוות את האירוע בצורה אחרת לגמרי, ובהתאם לזה גם התגובה שלהם תהייה שונה. יהיו אנשים

רות, נערה בת 18 חמודה, רזה וגבוהה, הגיעה אלי והחלה לספר על החרדות שממנה היא סובלת. רות תיארה חיים קשים בצל חרדות קשות מגנבים שמסתובבים בלילה בביתה. החרדות התבטאו בקשיי הירדמות בלילה וקושי בתפקוד במשך היום. בנוסף, החרדות מנעו מרות להשתתף במפגשים שנערכו בערבים, כיון שחששה ללכת לבדה ברחוב או להסתובב בבית לבדה כשכולם ישנים, כיון שהגנבים יכולים להסתובב בבית. בעקבות מלחמת חרבות ברזל והמצב הקשה, התגברו חרדותיה של רות והחלו להציק לה ולשבש את שגרת חייה בצורה קשה עוד יותר ממה שהיה עד המלחמה. החרדות מגנבים נוספו חרדות ממחבלים. רות החלה לפחד ולדמיין כל הזמן שהמחבלים רודפים אחריה ונכנסים אליה הביתה, ומוציאים חרב שלופה מולה. רות שחדרה נשק למרפסת, לא הסכימה להמשיך לישון בחדרה, ועברה לישון בחדר ההורים, שהינו חדר ממ"ד. ולמרות כל זאת, המשיכה לחלום חלומות ביעותים. היא הייתה מתעוררת באמצע הלילה, מחלום מפחיד שחלמה, והייתה נשאר ערה עד הבוקר. כשבבוקר ובמשך היום היא התקשתה לתפקד. בנוסף, בעקבות החרדות הקשות, רות איבדה את תאבונה, והחלה לאבד ממשקלה. גם עבור משפחתה של רות החל להיות קשה עם המצב, ההורים דרשו מרות לחזור לישון בחדרה, אך זו לא הסכימה כיון שהחרדות גברו על השכל הישר.

סיפורה של רות, הוא סיפורם של עוד אנשים רבים הסובלים מפחדים וחרדות. אולם, כדי להבין מהי חרדה, חשוב להבין קודם מהי לחץ, שהיא התחושה המקדימה לחרדה

לחץ זוהי תחושת איום. תחושת איום היא שם כללי לטווח של רגשות ותחושות. בקצה אחד של

*3030

קו ההלכה הספרדי

1

עברית

2

אנגלית

3

צרפתית

4

ספרדית

שלוחה 1

5

כשרות

4

דיבת

3

ממונות

2

טהרה

1

הלכה כללית

שלוחה 2

5

רפואה ופריית

4

חינוך

3

נוער מתמודד

2

דגש לנפש

1

שלום בית

שלוחה 3

4

חברותא
5 דקות

עם דב או רבנית

3

שידוכים מענה למתחזקים

2

1

רבנית לנשים

שלוחה 6

2

דף היומי שיעורים קודמים

1

3

תדופות לפסח

2

הלכות אחרונות

1

הלכה יומית

שלוחה 5

6

שיעורי הרב
שלום ארוש

5

שיעורי
נשים

4

מעגל
שיעורי השנה

3

פרשות
קודמות

2

הפרשה

1

0

שידור חי
מקל ההלכה

*

מזכירות
ותרומות

8

מוקד כיפור

7

שיעור יומי